

Μορφολογία του παραμυθιού κατά Προπ

Οι δομές των μαγικών παραμυθιών του Βλαντιμίρ Προπ

Ο Βλαντιμίρ Προπ αναλύει τις λειτουργίες των παραμυθιών που συνιστούν τις δράσεις των προσώπων και παρατηρεί τα παρακάτω σημεία για τα *μαγικά παραμύθια*:

1. Τα μόνιμα, σταθερά στοιχεία του παραμυθιού είναι οι λειτουργίες των δρώντων προσώπων, ανεξάρτητα από το ποιοι τις επιτελούν. Οι λειτουργίες συγκροτούν τα θεμελιώδη συστατικά μέρη του παραμυθιού, που μπορούμε να τα θεωρήσουμε και μοτ.
2. Ο αριθμός των λειτουργιών που γνωρίζει το μαγικό παραμύθι είναι περιορισμένος.
3. Η ακολουθία των λειτουργιών είναι πάντοτε η ίδια και πολλές φορές περισσότερες λειτουργίες συγχωνεύονται σε μια.
4. Όλα τα μαγικά παραμύθια είναι μονοτυπικά στη δομή τους. Αυτό σημαίνει ότι η πλοκή του παραμυθιού εξελίσσεται πάνω σε ένα άξονα και η αφήγηση είναι γραμμική. Οι τυχόν εμφανιζόμενες ποικιλίες ή τα νέα στοιχεία ανήκουν στις ευρύτερες κατηγορίες των ήδη υπάρχουσών κατηγοριών.

Κατά τον Προπ οι λειτουργίες είναι τριάντα μια, οι περισσότερες από τις οποίες επαναλαμβάνονται σχεδόν σταθερά στα περισσότερα από τα μαγικά παραμύθια και επιτελούνται σε διαφορετικές φάσεις του μύθου από διαφορετικά δρώντα.

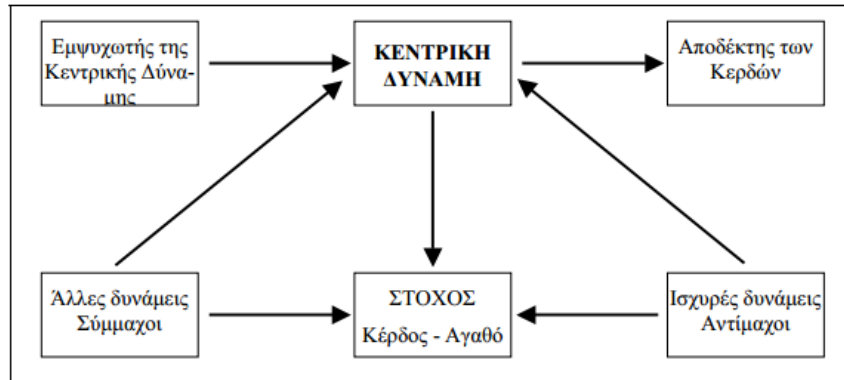
Λειτουργίες του παραμυθιού κατά Προπ

1. Ένα από τα μέλη της οικογένειας απουσιάζει από το σπίτι (ορισμός: απουσία)
2. Στον ήρωα προβάλλεται μια απαγόρευση (ορισμός: απαγόρευση)
3. Η απαγόρευση παραβαίνεται (ορισμός: παράβαση)
4. Ο ανταγωνιστής επιχειρεί να κάνει ανίχνευση (ορισμός: διερεύνηση)
5. Στον ανταγωνιστή δίνονται πληροφορίες για το θύμα του (ορισμός: εκχώρηση)
6. Ο ανταγωνιστής επιχειρεί να ξεγελάσει το θύμα του, για να γίνει κύριος αυτού ή των υπάρχόντων του (ορισμός: εξαπάτηση)
7. Το θύμα ενδίδει στην απάτη και έτσι παρά τη θέλησή του βοηθάει τον εχθρό (ορισμός: συνενοχή)
8. Ο ανταγωνιστής προξενεί σε ένα από τα μέλη της οικογένειας φθορά ή ζημιά (ορισμός: δολιοφθορά)
9. Κάτι δεν αρκεί σε κάποιο από τα μέλη της οικογένειας, επιθυμεί να έχει κάτι (ορισμός: έλλειψη)

10. Η δυστυχία ή η έλλειψη γνωστοποιείται, απευθύνουν στον ήρωα παράκληση ή εντολή, τον αποστέλλουν ή τον αφήνουν να φύγει (ορισμός: μεσολάβηση, συνδετική στιγμή)
11. Ο ήρωας –αναζητητής συμφωνεί ή αποφασίζει για την αυτενέργεια (ορισμός: έναρξη αυτενέργειας)
12. Ο ήρωας εγκαταλείπει το σπίτι του (ορισμός: αναχώρηση)
13. Ο ήρωας δοκιμάζεται, ρωτιέται, δέχεται επίθεση κλπ, πράγματα που προετοιμάζουν τη λήψη εκ μέρους του ενός μαγικού μέσου ή βοηθού (ορισμός: πρώτη λειτουργία του δωρητή)
14. Ο ήρωας αντιδρά στις πράξεις του μελλοντικού δωρητή (ορισμός: αντίδραση του ήρωα)
15. Στη διάθεση του ήρωα τίθεται το μαγικό μέσο (ορισμός: εφοδιασμός, λήψη μαγικού μέσου)
16. Ο ήρωας μεταφέρεται, παραδίδεται ή οδηγείται στον τόπο όπου βρίσκεται το αντικείμενο της αναζήτησης (ορισμός: τοπική μετακίνησης δύο βασιλείων, ταξίδι με οδηγό)
17. Ο ήρωας και ο ανταγωνιστής του συναντιούνται σε άμεση πάλη (ορισμός: πάλη)
18. Τον ήρωα τον σημαδεύουν (ορισμός: στιγμάτισμα, σημάδεμα)
19. Ο ανταγωνιστής νικιέται (ορισμός: νίκη)
20. Η αρχική δυστυχία ή έλλειψη εξαλείφεται (ορισμός: εξάλειψη της δυστυχίας ή της έλλειψης)
21. Ο ήρωας επιστρέφει (ορισμός: επιστροφή)
22. Ο ήρωας υφίσταται καταδίωξη (ορισμός: καταδίωξη, κυνηγητό)
23. Ο ήρωας σώζεται από την καταδίωξη (ορισμός: διάσωση)
24. Ο ήρωας, αγνώριστο, φτάνει στο σπίτι του ή σε άλλη χώρα (ορισμός: μη αναγνωρίσιμη άφιξη)
25. Ο ψεύτικος ήρωας προβάλλει αβάσιμες απαιτήσεις (ορισμός: αβάσιμες απαιτήσεις)
26. Στον ήρωα τίθεται ένα δύσκολο πρόβλημα (ορισμός: δύσκολο πρόβλημα)
27. Το πρόβλημα λύνεται (ορισμός: λύση)
28. Τον ήρωα τον αναγνωρίζουν (ορισμός: αναγνώριση)
29. Ο ψεύτικος ήρωας ή ανταγωνιστής, ο κακοποιός, ξεσκεπάζεται (ορισμός: ξεσκεπάσμα)
30. Στον ήρωα δίνεται μια νέα όψη (ορισμός: μεταμόρφωση)
31. Ο ήρωας παντρεύεται και ανεβαίνει στο θρόνο (ορισμός: γάμος)

Δείτε επίσης το μοντέλο δράσης του Greimas στη συνέχεια

Μοντέλο δράσης Greimas

Greimas, A.-J. (1984). *Structural Semantics: An Attempt at a Method*. University of Nebraska Press

Δείτε επίσης

- Πως φτιάχνετε ένα παραμύθι στο: <http://www.slideshare.net/avramaki/ss-10702655>

Δείτε τέλος απόσπασμα από το βιβλίο **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΚΡΙΤΟΠΟΥΛΟΣ, Άρθρα και μελετήματα για την παιδική λογοτεχνία**, εκδόσεις Δημ. Κ. Σαλονικίδη, Θεσσαλονίκη, 1999, στο:

<http://www.musicheaven.gr/html/modules.php?name=Blog&file=page&op=viewPost&pid=31167#ixzz29voeaVTZ>